

ESPOON POHJOIS- JA KESKIOSIEN YLEISKAVALUONNOKSEN KAAVAKARTAN (KH 12.03.2018) KAAVAMERKINNÄT JA -MÄÄRÄYKSET SEKÄ KEHITTÄMISSUOSITUKSET

Yleismääräykset	Kehittämissuosituks
Maankäytön jatkosuunnittelussa tulee kiinnittää erityistä huomiota toimiviin liikenneyhteyksiin sekä alueen saavutettavuuteen joukkoliikenteellä sekä kävelen ja pyöräillen.	
Maankäytön jatkosuunnittelussa tulee turvata julkisten palveluiden kehittäminen ja palveluverkon toimivuuden kannalta tärkeät alueet.	Julkisten palveluiden tulee sijaita keskeisesti asukkaisiin nähden ja olla hyvin saavutettavissa kävelen, pyörällä ja joukkoliikenteellä. Palveluverkon tulee vastata muuttuviin asiakas- ja palvelutarpeisiin, kaupunkirakenteeseen ja palvelujen tuotannon tapoihin. Maankäytön jatkosuunnittelussa tulee ottaa huomioon laaja-alaisempi palveluverkko.
Suunnittelussa on sovittava yhteen kaavassa osoitettu maankäyttö ja maisema- ja kulttuuriympäristöarvot. Valtakunnallisesti ja maakunnallisesti merkittävät kulttuuriympäristöt on otettava oikeusvaikutteisina huomioon Kulttuuriympäristöt -liitekartalta 4. Lisäksi maankäytön jatkosuunnittelussa ja muissa toimenpiteissä on otettava huomioon muinaismuistolain nojalla suojellut kiinteät muinaisjäännökset sekä paikallisten maisema- ja kulttuuriympäristöalueiden erityispiirteet.	Muuttuvan maankäytön alueilla on arvioitava kulttuuriympäristöjä koskeva selvitystarve yhteistyössä museoviranomaisen kanssa.
Viheralueverkoston ja virtavesien jatkuvuus sekä ekologinen ja virkistysellinen toimivuus tulee turvata. Viheralueita tulee säilyttää yhtenäisinä aluekokonaisuuksina.	Viheralueita kehitettäessä tulee tarkastella laajempaa aluekokonaisuutta ja verkoston jatkuvuutta. Myös rakentamisalueilla viheralueiden ja -yhteyksien suunnittelu vaatii maankäytön jatkosuunnittelussa laaja-alaisia kokonaistarkasteluja, joissa huomioidaan viheralueverkoston ja virtavesien kokonaisuus sekä yhteyksien toimivuus ekologisesti ja virkistyksellisesti.
Virkistyspalveluita tulee kehittää hyvin saavutettavana verkostona.	
Suunnittelussa tulee edistää rantojen yleistä virkistyskäyttöä ja saavutettavuutta. Asemakaavoissa rakentamattomat rannat on varattava yleiseen virkistyskäyttöön.	
Luonnon monimuotoisuuden ja luonnonsuojelun kannalta arvokkaat alueet tulee ottaa huomioon maankäytön jatkosuunnittelussa ja turvata arvojen säilyminen. Natura 2000 -alueet ja luonnonsuojelualueet tulee ottaa oikeusvaikutteisina huomioon Luontoarvojen verkosto -liitekartalta 2.	Suunniteltaessa maankäyttöä alueiden läheisyydessä tai niiden vaikutusalueella, tulee riittävässä määrin arvioida alueisiin kohdistuvat vaikutukset. Erityistä huomiota tulee kiinnittää hulevesien käsittelyyn ja virkistyskäytön ohjaamiseen. Lisäksi tulee varata riittävät ja laadukkaat lähivirkistysalueet ja virkistyspalvelut myös rakentamiseen tarkoitetuilla alueilla. Tällä tavalla voidaan vähentää ulkoilupaineita Natura-alueilla tai luonnonsuojelualueilla ja ehkäistä herkimpien luontokohteiden kulumista.

Alueiden tuottamat ekosysteemipalvelut tulee tunnistaa maankäytön jatkosuunnittelussa. Keskeiset ekosysteemipalvelut tulee turvata kaupunkirakenteessa.	Ekosysteemipalveluiden huomioon ottamisella tulee edistää ihmisten terveyttä ja hyvinvointia sekä ympäristöhäiriöiden vähentämistä ja ilmastomuutokseen sopeutumista. Ekosysteemipalveluita voidaan tehokkaasti edistää erityisesti viheralueiden moninaiskäytöllä.
Pilaantuneet maat ja happamien sulfaattimaiden esiintymät tulee tunnistaa ja ottaa huomioon maankäytön jatkosuunnittelussa.	Alueen maaperän pilaantuneisuus on selvitettävä maankäytön jatkosuunnittelussa ja kunnostettava käyttötarkoituksen edellyttämällä tavalla ennen rakentamiseen ryhtymistä. Maankäytön jatkosuunnittelussa ja toteutussuunnittelussa on arvioitava sulfaattimaa-alueille rakentamisesta aiheutuva ekologinen riski alueen luontoarvoille.
Alueella tulee suunnitelmallisesti kierrättää ja hyödyntää rakentamisessa muodostuvia massoja.	Merkittävillä uusilla rakentamisalueilla tulee laatia massojen hallintasuunnitelma, jossa tarkastellaan massatasapainoa ja suunnitellaan kaivumaiden käyttökohteita. Rakentamisen aikana rakentamisalueille voidaan osoittaa alueita massojen välivarastointia ja käsittelyä varten. Sijoittamisen tulee perustua massojen hallintasuunnitelmaan. Väliaikaisen toiminnan sijoittamisessa tulee ottaa huomioon ympäröivä maankäyttö, eikä toiminnasta saa aiheutua muussa lainsäädännössä kiellettyä haittaa nykyiselle maankäytölle.
Pohjavesialueilla tapahtuva rakentaminen on suunniteltava ja toteutettava kokonaisuutena niin, ettei se heikennä pohjaveden laatua tai vähennä pohjaveden antoisuutta.	Jatkosuunnittelun yhteydessä tulee laatia koko pohjavesialuetta koskeva hulevesien hallintasuunnitelma, jossa huomioidaan eri hankkeiden yhteisvaikutukset. Pohjavesialueilla pohjaveden muodostumisen kannalta tärkeimmät alueet tulee tunnistaa ja säilyttää ensisijaisesti rakentamattomina. Pohjavesialueilla tulee maankäytön jatkosuunnittelussa säilyttää mahdollisimman paljon läpäiseviä pintoja. Hulevedet tulee imeyttää maaperään, mikäli niistä ei aiheudu vaaraa pohjaveden laadulle. Luokitelluille pohjavesialueelle ei saa sijoittaa pohjaveden laatua vaarantavia toimintoja. Maalämmön hyödyntämiseen liittyviä porakaivoja ei pääsääntöisesti saa rakentaa tärkeille pohjavesialueille. Pientaloihin voidaan rakentaa yksittäisiä lämpökaivoja, jos hankkeesta ei aiheudu pohjaveden pilaantumista.

Tulvavaara ja -riskit on otettava huomioon maankäytön jatkosuunnittelussa. Järvien ranta-alueilla ja jokien varsilla on selvittettävä tulvakorkeudet.	Tulvavaara-alueille rakentamista tulee ensisijaisesti välttää. Mikäli rakentaminen on erityisen painavasta syystä perusteltua, tulee jatkosuunnittelun yhteydessä selvityksin osoittaa, että tulvariskit pystytään hallitsemaan. Rakentamisesta ei saa aiheutua tulvariskien kasvua muualla.
Riittävät aluevaraukset hulevesien luonnonmukaiseen hallintaan on otettava huomioon maankäytön jatkosuunnittelussa. Hulevesien hallinnan jatkosuunnittelu tulee tehdä valuma-aluelähtöisesti ottaen huomioon vesistöjen erityispiirteet.	Jatkosuunnittelu tulee ensisijaisesti ehkäistä huleveden muodostumista ja säilyttää veden luontainen kierto. Huleveden luonnonmukaisen hallinnan rakenteista muodostetaan hierarkkinen kokonaisuus, joka mukautuu erilaisiin veden määrällisiin ja laadullisiin hallintatarpeisiin. Tulvareiteille ja virtavesien ympäristöön sijoituville hallitun tulvimisen alueille on varattava riittävästi tilaa maankäytön jatkosuunnittelussa. Hulevesien hyötykäyttöä ja merkitystä viihtyisän kaupunkiympäristön luomisessa tulee edistää. Jatkosuunnittelussa tulee ottaa huomioon rakentamisaikaisen kiintoaine- ja ravinnekuormituksen vähentäminen. Riittävät tilavaraukset auraslumen paikalliseen varastointiin on otettava huomioon maankäytön suunnittelussa.
Maankäytön jatkosuunnittelussa tulee edistää uusiutuvien energianlähteiden käyttöä ja uusiutuvan energian tuotantomahdollisuuksia.	Maankäytön jatkosuunnittelussa luodaan edellytyksiä rakennusten liittymiselle keskitettyyn energijärjestelmään tai rakennuskohtaisiin ratkaisuihin, joiden tulee perustua uusiutuvien energianlähteiden käyttöön.
Mikäli yleiskaavan voimaantullessa kiinteistöllä on asuin- tai lomarakennus, se säilyttää rakennusoikeutensa ja se voidaan korvata uudella.	Poikkeus- ja rakennuslupahakemuksissa on osoitettava, että käyttövästä on riittävästi saatavissa ja että jätevesistä huolehditaan siten, ettei pinta- ja pohjavesiä pilata.

Kaavamerkintä	Kaavamääräys	kehittämissuositukset
	<u>Keskustatoimintojen alue</u> Alueelle saa osoittaa keskusta soveltuvaa hallinto-, toimisto-, palvelu- ja liiketiloja sekä asumista. Aluetta kehitetään toiminnallisesti sekoittuneena ympäristöään tehokkaampana alueena. Alueelle tulee toteuttaa riittävät lähivirkistysalueet ja laadukkaat virkistysyhteydet laajemmille viheralueille.	Alue on kävelypainotteinen ja keskustahakuisiin toimintoihin painottuva. Aluetta kehitetään tiiviin ja laadukkaan kaupunkimaisen rakentamisen alueena. Alueen suunnittelussa tulee kiinnittää huomiota alueen kaupunkikuvalliseen ilmeeseen. Keskeisille alueille tulee laatia kokonaisuuden huomioivia maankäytön jatkosuunnittelua tukevia ja ohjaavia selvityksiä ja kokonaissuunnitelmia. Virkistysalueiden ja -yhteyksien suunnittelu vaatii maankäytön jatkosuunnittelussa laaja-alaisia kokonaistarkasteluja, joissa huomioidaan virkistysverkoston kokonaisuus ja yhteyksien toimivuus sekä virkistysalueiden ja -palveluiden riittävyys.
	<u>Paikalliskeskus</u> Kohdemerkinnän alueelle saa osoittaa keskusta soveltuvaa hallinto-, toimisto-, palvelu- ja liiketiloja sekä asumista. Keskuksen kaupallisen mitoituksen lähtökohtana tulee olla paikallinen kysyntä. Alueen suunnittelussa kiinnitetään huomiota toimiviin liikenneyhteyksiin sekä alueen saavutettavuuteen joukkoliikenteellä sekä kävellen ja pyöräillen.	Alueen tarkempi sijainti ja laajuus määritellään yksityiskohtaisemmassa kaavoituksessa.
	<u>Asuntovaltainen alue A1</u> Aluetta kehitetään asumiselle sekä sitä palveleville toiminnoille ja lähipalveluille sekä ympäristöhäiriötä aiheuttamattomalle elinkeinotoiminnalle. Aluetta kehitetään kaupunkimaisen rakentamisen alueena, joka tukeutuu kävelyyneen ja pyöräilyyn sekä tehokkaaseen joukkoliikenteeseen. Alueelle tulee toteuttaa riittävät lähivirkistysalueet ja laadukkaat virkistysyhteydet laajemmille viheralueille.	Alueen pinta-alasta keskimäärin 60 % tai enemmän on korttelimaata ja korttelitehokkuus on pääasiassa 0,6-1,5. Alueen suunnittelussa tulee kiinnittää huomiota alueen kaupunkikuvalliseen ilmeeseen. Keskeisille alueille tulee laatia kokonaisuuden huomioivia maankäytön jatkosuunnittelua tukevia ja ohjaavia selvityksiä ja kokonaissuunnitelmia. Virkistysalueiden ja -yhteyksien suunnittelu vaatii maankäytön jatkosuunnittelussa laaja-alaisia kokonaistarkasteluja, joissa huomioidaan virkistysverkoston kokonaisuus ja yhteyksien toimivuus sekä virkistysalueiden ja -palveluiden riittävyys.

	<u>Asuntovaltainen alue A2</u> Aluetta kehitetään asumiselle sekä sitä palveleville toiminnoille ja lähipalveluille sekä ympäristöhäiriötä aiheuttamattomalle elinkeinotoiminnoille. Aluetta kehitetään kävelyyn ja pyöräilyyn sekä joukkoliikenteeseen tukeutuvana monipuolisena asumisen alueena. Alueelle tulee toteuttaa riittävät lähivirkistysalueet ja laadukkaat virkistysyhteydet laajemmille viheralueille.	Alueen pinta-alasta keskimäärin 60 % tai enemmän on korttelimaata ja korttelitehokkuus on pääasiassa 0,4-0,8. Keskeisille alueille tulee laatia kokonaisuuden huomioivia maankäytön jatkosuunnittelua tukevia ja ohjaavia selvityksiä ja kokonaissuunnitelmia. Virkistysalueiden ja -yhteyksien suunnittelu vaatii maankäytön jatkosuunnittelussa laaja-alaisia kokonaistarkasteluja, joissa huomioidaan virkistysverkoston kokonaisuus ja yhteyksien toimivuus sekä virkistysalueiden ja -palveluiden riittävyys.
	<u>Asuntovaltainen alue A3</u> Aluetta kehitetään asumiselle sekä sitä palveleville toiminnoille ja lähipalveluille sekä ympäristöhäiriötä aiheuttamattomalle elinkeinotoiminnoille. Aluetta kehitetään pääasiassa pientalovaltaisena asuinalueena huomioiden alueen nykyinen rakenne. Alueelle tulee toteuttaa riittävät lähivirkistysalueet ja laadukkaat virkistysyhteydet laajemmille viheralueille.	Alueen pinta-alasta keskimäärin 60 % tai enemmän on korttelimaata ja korttelitehokkuus on pääasiassa alle 0,4. Keskeisille alueille tulee laatia kokonaisuuden huomioivia maankäytön jatkosuunnittelua tukevia ja ohjaavia selvityksiä ja kokonaissuunnitelmia. Virkistysalueiden ja -yhteyksien suunnittelu vaatii maankäytön jatkosuunnittelussa laaja-alaisia kokonaistarkasteluja, joissa huomioidaan virkistysverkoston kokonaisuus ja yhteyksien toimivuus sekä virkistysalueiden ja -palveluiden riittävyys.
	<u>Kyläalue</u> Alueella sallitaan olemassa olevaan rakennuskantaan ja kylämiljööseen soveltuva rakentaminen. Alueella sallitaan kylää ja sitä ympäröivää asutusta palvelevien sekä ympäristöön soveltuvien työtilojen rakentaminen.	Aluetta suunniteltaessa tulee kiinnittää erityistä huomiota rakennetun alueen rajautumiseen avoimessa maisemassa sekä maisemallisesti ja kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden alueiden ominaispiirteiden säilymiseen. Asemakaavoittamattomien kyläalueiden rakentamismahdollisuudet tutkitaan tapauskohtaisesti suunnittelutarveratkaisulupaprosessissa, jossa rakennuspaikat sovitetaan maaseutuympäristöön, kyläkuvaan ja maisemaan sekä palveluiden saavutettavuuteen.
	<u>Asumisen (A2) ja virkistyssekoittunut alue</u> Aluetta kehitetään asumisen sekä virkistyskäytön ja ekologisten yhteyksien lähtökohdista. Asuntorakentamista on mahdollista osoittaa alueelle nykyisten toimintojen väistyttyä.	Alueen käyttömahdollisuuksia yleiseen virkistykseen tulee parantaa ottaen huomioon myös ympäröivien alueiden asukkaiden virkistyskäyttö. Ekologiset yhteydet tulee ottaa huomioon Luontoarvojen verkosto -liitekartalta 2. Alueelta tulee toteuttaa laadukkaat virkistysyhteydet muille laajemmille viheralueille.

	<u>Loma-asuntoalue</u> Alue varataan loma-asunnoille.	Asemakaavoittamattomilla alueilla rakentamismahdollisuudet tutkitaan tapauskohtaisesti suunnittelutarveratkaisulupaprosessissa, jossa rakennuspaikat sovitetaan maaseutuympäristöön, kyläkuvaan ja maisemaan sekä palveluiden saavutettavuuteen.
	<u>Palvelujen ja hallinnon alue</u> Aluetta kehitetään merkittävänä sairaala-alueena.	Aluetta kehitetään seudullisesti merkittävänä terveys- ja sairaalapalveluja tuottavana alueena. Sairaala-alue tulee olla hyvin saavutettavissa kävellen, pyörällä ja joukkoliikenteellä.
	<u>Virkistys-, matkailu- ja vapaa-ajan palvelujen alue</u> Alue varataan virkistyskäyttöön sekä loma- ja matkailutoimintaan. Alueelle voidaan sijoittaa pääkäyttötarkoitusta palvelevia rakennuksia ja rakenteita.	Alueelle voidaan sijoittaa muun muassa majoituspalveluja, leirintäalueita, ryhmäpuutarhoja sekä muita virkistystä, matkailua ja lomailua palvelevia toimintoja. Alueen tarkemmassa suunnittelussa tulee ottaa huomioon myös julkisen virkistyskäytön ja virkistysyhteyksien mahdollistaminen.
	<u>Elinkeinoelämän alue</u> Aluetta kehitetään monipuolisten työpaikkatoimintojen sekä ympäristöhäiriötä aiheuttamattoman tuotantotoiminnan alueena. Alueelle voidaan sijoittaa yritystoiminnan lisäksi palveluja ja hallintoa sekä sellaisia yhdyskuntateknisen huollon toimintoja, joista ei aiheudu ympäristöhäiriötä. Alueen suunnittelussa kiinnitetään huomiota toimiviin liikenneyhteyksiin sekä alueen saavutettavuuteen joukkoliikenteellä sekä kävellen ja pyöräillen.	
	<u>Elinkeinoelämän ja asumisen alue</u> Aluetta kehitetään yritysten, työpaikkojen ja asumisen alueena. Korttelikohtainen pääkäyttötarkoitus ratkaistaan asemakaavassa. Alueelle voidaan sijoittaa yritystoiminnan lisäksi palveluja ja hallintoa sekä sellaisia yhdyskuntateknisen huollon toimintoja ja tuotantotoimintaa, joista ei aiheudu ympäristöhäiriötä. Alueelle tulee toteuttaa riittävät lähivirkistysalueet ja laadukkaat virkistysyhteydet laajemmille viheralueille.	Ympäristön tulee olla viihtyisä, turvallinen ja esteettisesti laadukas sekä yritysten että asukkaiden näkökulmasta. Keskeisille alueille tulee laatia kokonaisuuden huomioivia maankäytön jatkosuunnittelua tukevia ja ohjaavia selvityksiä ja kokonaissuunnitelmia. Virkistysalueiden ja -yhteyksien suunnittelu vaatii maankäytön jatkosuunnittelussa laaja-alaisia kokonaistarkasteluja, joissa huomioidaan virkistysverkoston kokonaisuus ja yhteyksien toimivuus sekä virkistysalueiden ja -palveluiden riittävyys.

	<u>Elinkeinoelämän ja teollisuuden alue</u> Aluetta kehitetään yritysten ja työpaikkojen alueena. Alueelle voidaan sijoittaa ympäristöhäiriötä aiheuttavaa teollisuus-, varastointi- ja yhdyskuntateknisen huollon toimintaa sekä muuta tilaa vaativaa työpaikkatoimintaa.	
	<u>Yhdyskuntateknisen huollon alue</u> Aluetta kehitetään yhdyskuntateknistä huoltoa varten. Ämmässuo: Alue on tarkoitettu ensisijaisesti jätteenkäsittelyn, kiertotalouden ja energiatuotannon alueeksi.	
	<u>Erityisalue</u> Lahnus: Ampumarata-alue. Kulmakorpi: Alue on tarkoitettu maa-ainestoinnalle, yhdyskuntatekniselle huollossa, moottori- ja muille urheilutoiminnoille sekä virkistysalueeksi. Ympäristövaikutuksia on lievennettävä teknisillä ratkaisuilla tai osoittamalla riittävät suoja-alueet.	Kulmakorven alueella voidaan louhia kalliota, käsitellä maa- ja kiviainesmassoja sekä läjittää puhtaita ylijäämämaita. Maa-ainestoinnin päätyttyä alue on tarkoitettu ensisijaisesti urheilu ja virkistystoiminnoille. Maa-ainestoinnin ja häiriötä aiheuttavien urheilutoimintojen edellytykset, toteutustavat ja ympäristövaikutusten vähentämisen keinot ratkaistaan vesilain, ympäristönsuojelulain ja maa-aineslain edellyttämällä tavalla.
	<u>Hautausmaa-alue</u> Aluetta kehitetään hautausmaakäyttöön. Alueella sallitaan toiminnan edellyttämien kirkollisten rakennusten ja hautausmaan käyttöä palvelevia rakennusten rakentaminen.	Alueiden läpi kulkevien julkisten virkistysreittien säilyttäminen on suositeltavaa virkistysverkoston toimivuuden näkökulmasta.
	<u>Maa- ja metsätalousalue</u> Alue varataan maa- ja metsätaloustalouteen sekä muille maaseutuelinkeinoille Alueella sallitaan maa- ja metsätaloutta palvelevien asuntojen sekä tuotanto- ja taloustilojen rakentaminen. Rakentamisen on sijainniltaan liityttävä olemassa olevan asutuksen, tilakeskuksen ja tiestön läheisyyteen siten, että ranta-alueet ja pellot säilyvät vapaina rakentamiselta. Alueella sallitaan yleistä virkistys- ja ulkoilutoimintaa palveleva rakentaminen.	Asemakaavoittamattomien alueiden rakentamismahdollisuudet tutkitaan tapauskohtaisesti suunnittelutarveratkaisulupaprosessissa, jossa rakennuspaikat sovitetaan maaseutuympäristöön, kyläkuvaan ja maisemaan sekä palveluiden saavutettavuuteen.

	<u>Avoim maisematila</u> Merkinnällä osoitetaan maisemallisesti arvokkaat avoimet maisematilat ja niiden reunametsät. Tärkeät viheryhteydet ja niiden ekologinen toimivuus tulee turvata. Alueella sallitaan maataloutta ja virkistystä palveleva rakentaminen. Rakentamisen on sijainniltaan liittyttävä olemassa olevan asutuksen, tilakeskuksen ja tiestön läheisyyteen siten, että ranta-alueet ja pellot säilyvät vapaina rakentamiselta. Rakentaminen on sovitettava arvokkaaseen maisemakuvaan. Maisemaa muuttava maanrakennustyö, puiden kaataminen tai muu näihin verrattavissa oleva toimenpide on luvanvaraista siten kuin MRL 128 §:ssä on säädetty.	Alueet on tarkoitettu pidettäväksi viljelyssä tai muutoin hyödynnettynä siten, että maisemakuvallisesti arvokkaat avoimet maisematilat ja niihin liittyvä reunapuusto sekä metsäsaarekkeet säilyvät. Viheryhteyksien ekologisen toimivuuden turvaamiseksi alueiden tulee kytkeytyä ympäröivään viheralueverkostoon.
	<u>Virkistysalue</u> Alue on varattu yleiseen virkistystoimintaan ja ulkoiluun. Alueella sallitaan yleistä virkistys- ja ulkoilutoimintaa palveleva rakentaminen sekä maa- ja metsätalouden harjoittaminen. Alueella on maisemaa muuttava maanrakennustyö, puiden kaataminen tai muu näihin verrattavissa oleva toimenpide luvanvaraista siten kuin MRL 128 §:ssä on säädetty.	Metsänhoidossa tulee ottaa alueen virkistyskäyttöedellytykset ja niiden kehittäminen huomioon.
	<u>Luonnonsuojelualue</u> Ominaisuusmerkinnällä osoitetaan luonnonsuojelulain nojalla tai muutoin suojeltu tai suojeltava alue. Alueella ei saa suorittaa sellaisia toimenpiteitä, jotka saattavat vaarantaa alueen suojeluarvoja. Perustettavan luonnonsuojelualueen tarkempi raja- ja suojelun perusteet määritellään alueen raja- tai perustamispäätöksellä. Maisemaa muuttava maanrakennustyö, puiden kaataminen tai muu näihin verrattavissa oleva toimenpide on luvanvaraista siten kuin MRL 128 §:ssä on säädetty.	
	<u>Natura 2000-alue</u> Ominaisuusmerkinnällä on osoitettu valtioneuvoston päätöksen mukaiset Natura 2000 -verkostoon kuuluvat alueet. Alueiden suojeluarvojen huomioon ottamisesta on säädetty luonnonsuojelulain 64, 65 ja 66 §:ssä. Suojelun perusteena olevia luontoarvoja ei saa merkittävästi heikentää.	

	<u>Vesialue</u> Alueella on maisemaa muuttava kaivamis-, täyttämisen-, ruoppaus- tai muu näihin verrattavissa oleva toimenpide luvanvaraista siten kuin MRL 128 §:ssä on säädetty.	Virtavesiuomia tulee kehittää ensisijaisesti avoimina ja monimuotoisina.
	<u>Espoonjokilaakson vyöhyke</u> Kehittämisperiaatemerkinällä on osoitettu jokilaakso, jolla on erityisiä maisema-, historia-, kaupunkikuva-, luonto- ja virkistysarvoja. Aluetta tulee kehittää katkeamattomana kokonaisuutena niin, että ekologinen toimivuus ja muut erityisarvot turvataan ja virkistyskäyttöedellytykset paranevat.	Alueelle tulee laatia suunnitelma, jonka pohjalta aluetta kehitetään koko kaupunkiseutua palvelevana yhtenäisenä, monipuolisena virkistysaluekokonaisuutena ja vahvistetaan alueen erityispiirteitä, saavutettavuutta ja tunnettavuutta. Jokivartta pitkin kehitetään sisämaan rantaraitti, joka kulkee koko matkaltaan viheralueella. Jokivarren ja rantojen ekologisten yhteyksien toimivuutta tulee kehittää.
	<u>Voimajohto 400 kV</u>	Tarkemmassa suunnittelussa on otettava huomioon voimajohtojen sähkö- ja magneettikentät sekä säteilyturvakeskuksen suositukset. Voimajohtoalueita tulee kehittää ottaen huomioon ekosysteemipalvelujen tarjonnan edistäminen.
	<u>Viheryhteystarve</u> Yhteys palvelee virkistys- ja ekologisena yhteytenä. Suunnittelussa tulee turvata viheryhteyksien jatkuvuus, kytkeytyvyys viheralueverkostoon ja riittävä leveys tiivistyvässä kaupunkirakenteessa. Yhteys sitova, sijainti ohjeellinen.	Viheryhteydet ovat kaupunkirakenteen sisäisiä virkistys- ja ekologisten yhteyksiä. Merkintä osoittaa keskeisimpien yhteyksien tarpeen alueilla, joille on kaavassa osoitettu rakentamista. Merkityt yhteydet ovat nykyisin toimivia, parannettavia tai niiden on tarkoitus korvata nykyisiä ekologisten yhteyksiä. Yhteyksien parantamisesta tai uusien rakentamisesta tulee huolehtia riittävän aikaisessa vaiheessa suunnittelua ja toteutusta. Viheryhteyksien suunnittelussa tulee hyödyntää virtavesiä ja nykyisiä viheralueita. Lisäksi tulee kehittää viheryhteyksien toimivuutta ekologisesta ja virkistyskäytöstä näkökulmasta. Kaavan liitekartoissa 2. "luontoarvojen verkosto 2050" ja 3. "virkistysverkosto 2050" on tarkennettu viheryhteyksien verkostoa.
	<u>Ekologisten yhteyksien runko</u> Ekologisten yhteyksien runko koostuu yhteyksistä, joilla on seudullista merkitystä. Yhteyksien runko kytkee kaava-alueen laajemmat viheralueet Nuuksioon, Espoon keskuspuistoon, sekä naapurikuntien seudulliseen viheralueverkostoon. Merkintä täydentää viheryhteystarve- ja Espoonjokilaakson vyöhyke-merkinnällä osoitettuja yhteyksiä. Yhteyden sijainti on ohjeellinen ja tarkentuu maankäytön jatkosuunnittelussa	

	<u>Täydentävät ekologiset yhteydet</u> Ekologisten yhteyksien runkoa täydentävät yhteydet, joilla on merkitystä lajien paikallisina kulkuyhteyksinä. Ne sijoittuvat kaupunkirakenteen sisäisiin viherkäytäviin, laajojen avointen maisematilojen peltometsämosaiikkiin ja muille viheralueille.	
	<u>Veden virtausreitti ja ekologinen yhteys</u> Merkinnällä on tunnistettu virtavesiä, jotka ovat veden virtausreittejä ja toimivat ekologisina yhteyksinä. Niillä voi olla kalataloudellista merkitystä ja niihin voi sisältyä arvokkaita virtavesikohteita. Virtavedet toimivat kulkureitteinä etenkin vesiympäristöistä riippuvaisille lajeille.	
	<u>Ekologisen yhteyden kehittämistarve</u> Ekologisen yhteyden kehittämistarpeet ovat ekologisten yhteyksien osia, joiden toimivuutta tulee kehittää suunnittelussa ja alueen toteutuksessa alueella esiintyvän lajiston näkökulmasta. Kehittämistarpeet sijoittuvat kohtiin, joissa seudullinen ekologinen yhteys risteää liikenneväylän tai laajemman avonaisen alueen kanssa. Kehittämistoimenpiteet ovat riippuvaisia paikallisista olosuhteista ja vaativat tarkempaa suunnittelua. Yhteyksien parantaminen tulee toteuttaa riittävän aikaisessa vaiheessa, jotta korvaavat tai parannettavat yhteydet ovat ehtineet kehittyä toimiviksi alueen maankäytön muuttuessa.	

	<u>Raideliikenteeseen tukeutuva asemanseutu</u> Kehittämisperiaatemerkeinällä osoitetaan raideliikenteeseen tukeutuvat aseman seudut. Aluetta voidaan lähteä toteuttamaan sen jälkeen, kun raideliikenneyhteydestä ja asemasta on tehty sitova toteuttamispäätös.	Alueella voidaan tehdä ennen toteuttamispäätöstä toimenpiteitä, jotka edistävät radan tai alueen tulevaa käyttöä raideliikenteeseen tukeutuvan asemanseudun kehittämisalueena.
	<u>Valtatie / kantatie</u>	
	<u>Pääkatu / alueellinen kokoojkatu / maantie</u>	
	<u>Pikaraitiotie</u> Joukkoliikenteen nopea yhteys, joka voidaan toteuttaa bussiratkaisuna. Sijainti on ohjeellinen.	
	<u>Rautatie asemineen</u> Sijainti on ohjeellinen	
	<u>Eritasoliittymä</u>	
	<u>Suuntaisliittymä</u>	
	<u>Pikaraitiotie- tai muu joukkoliikenteen runkoyhteys</u> Joukkoliikenteen nopea runkoyhteys, jonka toteutustapa ratkaistaan tarkemmassa suunnittelussa. Sijainti on ohjeellinen	
	<u>Baana</u> Pyöräliikenteen nopea runkoyhteys. Sijainti on ohjeellinen.	
	50 m yleiskaava-alueen ulkopuolella oleva raja	

Kaavakartan liitekarttojen oikeusvaikutteiset merkinnät ja määräykset

liitekartta	määräys	kehittämissuositus
Luontoarvojen verkosto Virkistysverkosto	<u>Natura 2000 -alue</u> () Ominaisuusmerkinnällä on osoitettu valtioneuvoston päätöksen mukaiset Natura 2000 -verkostoon kuuluvat alueet. Alueiden suojeluarvojen huomioon ottamisesta on säädetty luonnonsuojelulain 64, 65 ja 66 §:ssä. Suojelun perusteena olevia luontoarvoja ei saa merkittävästi heikentää.	
Luontoarvojen verkosto Virkistysverkosto	<u>Luonnonsuojelualue</u> () Ominaisuusmerkinnällä osoitetaan luonnonsuojelulain nojalla tai muutoin suojeltu tai suojeltava alue. Alueella ei saa suorittaa sellaisia toimenpiteitä, jotka saattavat vaarantaa alueen suojeluarvoja. Perustettavan luonnonsuojelualueen tarkempi rajausta ja suojelun perusteet määritellään alueen rajausta tai perustamispäätöksellä. Maisemaa muuttava maanrakennustyö, puiden kaataminen tai muu näihin verrattavissa oleva toimenpide on luvanvaraista siten kuin MRL 128 §:ssä on säädetty.	
Kulttuuriympäristöt	<u>Valtakunnallisesti arvokkaat kulttuuriympäristöt</u> () Ominaisuusmerkinnällä osoitetaan valtakunnallisesti arvokkaat rakennetut kulttuuriympäristöt (RKY). Alueita koskevissa toimenpiteissä ja tarkemmassa suunnittelussa on otettava huomioon tunnistetut arvot ja rakennetut ympäristön kokonaisuus sekä ominaispiirteet. Alueita koskevista toimenpiteistä tulee neuvotella museoviranomaisen kanssa.	
Kulttuuriympäristöt	<u>Maakunnallisesti arvokkaat kulttuuriympäristöt</u> Ominaisuusmerkinnällä osoitetaan maakunnallisesti arvokkaat kulttuuriympäristöt. Alueita koskevissa toimenpiteissä ja tarkemmassa suunnittelussa on otettava huomioon tunnistetut arvot ja rakennetut ympäristön kokonaisuus sekä ominaispiirteet. Alueita koskevista toimenpiteistä tulee neuvotella museoviranomaisen kanssa.	